

REPUBLIKA SLOVENIJA
USTAVNO SODIŠČE

Številka: U-I-189/99

Delno odklonilno ločeno mnenje sodnika dr. Ude

Glsoval sem proti 2. točki izreka sklepa št. U-I-189/99, ki se nanaša na nesprejem pobude za začetek postopka za oceno ustavnosti 34. člena Zakona o pospeševanju turizma (Uradni list RS, št. 57/98 - v nadaljevanju: ZPT), ki vsebuje določbe o zaostrovanju pogojev strokovne izobrazbe, ki jo morajo imeti osebe, ki "vodijo dejavnost in zastopajo organizatorje potovanj oziroma turistične agente v pravnem prometu".

Ustavno sodišče je sprejelo pobudo le za oceno ustavnosti 53. člena ZPT, torej člena, ki ureja prehodno obdobje, v katerem si morajo prizadete osebe glede na zaostrene pogoje pridobiti manjkajočo strokovno izobrazbo, v pogledu samega zaostrovanja pogojev strokovne izobrazbe pa pobude ni sprejelo, češ da sme zakonodajalec spremeniti pogoje za opravljanje določenih del tudi za osebe, ki to delo v času spremembe pravne ureditve že opravljajo in da je taka sprememba v skladu z načelom zaupanja v pravo, če je v razumnem sorazmerju z zasledovanim ustavno dopustnim ciljem in če je prizadetim osebam dana možnost, da se na novo ureditev pripravijo (glej tč. 11 obrazložitve sklepa). S tako obrazložitvijo je povzelo ustavno sodišče stališče, ki ga je sprejelo že v nekaterih prejšnjih primerih zaostrovanja strokovnih pogojev za opravljanje nekaterih del. Sam pa sem mnenja, da gre za povsem splošno in rutinsko razlogovanje in da ustavno sodišče v bistvu ni ocenjevalo, ali je zaostrovanje strokovnih pogojev za opravljanje del, ki se nanašajo na organizacijo potovanj in delo turističnih agentov, dejansko v nekem razumnem sorazmerju s cilji take ureditve. Osebnost mi tudi cilji takega zaostrovanja niso jasni.

Po določbi 74. člena Ustave je gospodarska pobuda svobodna.

Gospodarska dejavnost se po tej ustavni določbi ne sme izvajati v nasprotju z javno koristjo. Po ustavni ureditvi zakon določa pogoje za ustanavljanje gospodarskih organizacij. Zaradi tega seveda zakonodajalec lahko predpiše strokovne pogoje za opravljanje določenih del. V primeru zaostrovanja pogojev pa je zaradi načela zaupanja v pravo iz 2. člena Ustave treba natanko oceniti, zakaj je tako zaostrovanje potrebno. Ne vidim utemeljenih razlogov, da bi bila za opravljanje del organiziranja in prodaje turističnih potovanj nujno potrebna višja strokovna izobrazba in čemu ne zadostuje srednja strokovna izobrazba.

Nadaljnji pogoji, ki se nanašajo na znanje tujih jezikov, so smiselni in v neposredni zvezi z organiziranjem in prodajo turističnih potovanj, torej z delom organizatorjev potovanj in turističnih agentov. Čemu pa naj bi služilo zaostrovanje same osnovne izobrazbe, mi ni jasno. Za organizatorje potovanj in za prodajo tovrstnih storitev stopnja izobrazbe pač ni odločilna.

Tudi varstvo potrošnikov ne zahteva višje stopnje izobrazbe, kot pa je bila predpisana doslej. Zaradi tega sem mnenja, da brez neke ocene potreb po višji strokovni izobrazbi in brez tehtanja, ali je taka zaostritev strokovnih pogojev v sorazmerju s ciljem (ki bi moral biti jasno opredeljen), ni mogoče na hitro opraviti s pobudo. Osebnost se tudi ne morem znebiti vtisa, da je zaostrovanje pogojev za opravljanje določenih del včasih posledica zavzemanja večjih gospodarskih subjektov za tako zaostrovanje in sicer s tendenco izločitve novih manjših konkurentov. Včasih je zaostrovanje pogojev celo posledica ustanavljanja nekaterih novih oblik izobraževanja in posledica želje zagotoviti financiranje takim institucionaliziranim oblikam izobraževanja. Ne trdim, da gre za tak primer tudi v tej zadevi. Mnenja pa sem, da bi morale ustavno sodišče skrbneje pretehtati, ali zaostrovanje strokovnih pogojev ni v nasprotju z načelom zaupanja v pravo iz 2. člena Ustave.

dr. Lojze Ude